

ANALIZA SWOT OBSZARU REALIZACJI LSR ORAZ WNIOSKI Z ANALIZY

4.2. TABELA SWOT.

Tabela 19. Analiza SWOT dla obszaru PLGR

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Nadmorskie położenie kształtujące walory przyrodnicze i krajobrazowe 2. Duża bioróżnorodność obszaru, specyficzny mikroklimat oraz duży udział powierzchni chronionego krajobrazu 3. Wysoka jakość powietrza oraz poprawiający się stan wód, w tym zatoki puckiej 4. Wysoka atrakcyjność turystyczna obszaru oraz bogata baza turystyczna, w tym baza noclegowa 5. Bliskie sąsiedztwo rozwijającej się metropolii OMT 6. Znacząca infrastruktura portowa i logistyczna 7. Rozwinięty sektor rybacki oraz nowoczesne przetwórstwo. doświadczona kadra rybacka, 8. Kultywowana tradycja kaszubska 9. Sprzyjające warunki klimatyczne do rozwoju OZE oraz rosnąca świadomość ekologiczna mieszkańców 10. Wysoka atrakcyjność osiedleńcza oraz duży napływ ludności 11. Postawy przedsiębiorcze mieszkańców sprzyjające stosunkowo dobrej sytuacji na rynku pracy 12. Względnie niski poziom liczby klientów środowiskowej pomocy społecznej 13. Rybacka dziedzictwo i potencjał obszaru, w tym potencjał Bałtyku i Zatoki Puckiej 14. Wielowiekowa tradycja rybołówstwa - doświadczenie i wiedza przekazywana z pokolenia na pokolenie 15. Liczne i nowoczesne zakłady przetwórcze sektora rybackiego, spełniające standardy UE w 16. Ważne dla sektora i dobrze funkcjonujące organizacje i zrzeszenia rybaków 17. Regionalne i lokalne programy edukacyjne: Pomorski Program Edukacji Morskiej oraz Edukacja Ekologiczna Nordy 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zła przepustowość dróg w sezonie turystycznym 2. Kurczenie się rybołówstwa w zakresie zasobów pracy oraz wyposażenia 3. Niewystarczająca infrastruktura oraz braki kadrowe w sektorze pomocy społecznej i ochronie zdrowia 4. Dezintegracja społeczna (międzypokoleniowa, na linii: starzy i napływowi mieszkańcy, itp.) prowadząca do wykluczenia społecznego niektórych grup, w tym seniorów i osoby z niepełnosprawnością 5. „Wrażliwość” specjalizacji obszaru PLGR oraz ich sezonowość (turystyka, rybołówstwo) 6. Słaba oferta produktów turystycznych - niewykorzystany potencjał związany z rozwojem turystyki sprofilowanej: kulturowej, aktywnej, rekreacyjnej, zdrowotnej 7. Słabo rozwinięty sektor ekonomii społecznej 8. Stosunkowo duża grupa długotrwale bezrobotnych kobiet 9. Niedostateczne zapobieganie procesom postępującej degradacji walorów przyrodniczych i krajobrazowych 10. Znikoma liczba organizacji związanych z ekologią, 11. Rosnąca, ale wciąż za mała świadomość mieszkańców i turystów nt. znaczenia bogactwa przyrodniczego obszaru oraz wpływu człowieka na jego stan 12. Niewielka liczna „zielonych działań i inwestycji” powodujące silną antropopresję na przyrodę (wyjątkowo intensywny ruch turystyczny w krótkim okresie czasu) 13. Znikome stosowanie recyklingu, gospodarki obiegu zamkniętego, OZE, szczególnie w działalności gospodarczej. 14. Wyludnianie się Północnych gmin obszaru PLGR, migracje ludzi młodych, wykształconych i przedsiębiorczych 15. Liczne wycofywanie się rybaków z prowadzenia komercyjnej działalności rybackiej
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Środki zewnętrzne (krajowe i z UE) przeznaczane na rozwój rybołówstwa oraz rozwój obszarów przybrzeżnych. 2. Wzrost znaczenia turystyki aktywnej i specjalistycznej – m.in. w oparciu o zasoby przyrodnicze, kulturowe 3. Wzrost popytu na dobra i usługi regionalne (w tym lokalne produkty tradycyjne i żywność wysokiej jakości) 4. Rozwój technologii cyfrowych ułatwiających codzienne funkcjonowanie i sprzyjających postępowi gospodarczemu 5. Zmiana postaw społecznych mieszkańców wobec zagrożeń związanych z kryzysem klimatycznym - podnoszenie świadomości na temat znaczenia ochrony środowiska w życiu codziennym, edukacji i gospodarce, w tym w turystyce, 6. Rozwój OZE w tym morskiej energetyki wiatrowej 7. Innowacje technologiczne i polityka wspierania GOZ 8. Deinstytucjonalizacja usług pomocy społecznej 9. Edukacja, promowanie zrównoważonych metod połowu 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Negatywne skutki zmian klimatu związane z ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi i podnoszeniem poziomu morza 2. Niestabilna sytuacja geopolityczna 3. Pandemie i związane z nimi obostrzenia w funkcjonowaniu społeczeństwa i gospodarki 4. Rosnąca antropopresja wpływająca na stopniową utratę walorów przyrodniczych i krajobrazowych (w tym degradacja obszarów leśnych, nadmorskich) 5. Potencjalne katastrofy ekologiczne na Morzu Bałtyckim 6. Inflacja i związany z nią kryzys gospodarczy 7. Starzenie się społeczeństwa 8. Silna konkurencja w branży turystycznej 9. Postępująca polaryzacja społeczeństwa (nowi i starzy) oraz zanikanie więzi w małych społecznościach oraz powiększanie się grupy osób wykluczonych społecznie 10. Wyczerpanie zasobów może prowadzić do krytycznego

10. Promocja lokalnych ryb oraz produktów lokalnych 11. Dywersyfikacja działalności rybaków - alternatywne źródła dochodu, takie jak turystyka rybacka, obsługa farm wiatrowych, turystyka przybrzeżna, 12. Rozwój wieloletnich lokalnych inicjatyw partnerskich, np. Nadbałtycki Uniwersytet Ludowy 13. Czerpanie z dobrych praktyk – staże i współpraca z partnerami z Dani, Bułgarii, Finlandii.	spadku populacji ryb, zagrażając rybolowstwu (jeszcze mniejsze limity połowowe oraz brak wsparcia dla sektora rybackiego) 11. Dalsze wyludnianie się pasa nadmorskiego 12. Niewystarczające środki na deinstytucjonalizację usług 13. Kryzys gospodarczy i ubożenie społeczeństw 14. Wybór zagranicznych destynacji turystycznych
--	---

4.3 WNIOSKI WYNIKAJĄCE Z ANALIZY SWOT DLA CAŁOŚCI OBSZARU REALIZACJI LSR

Analizując zdiagnozowane mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia dla obszaru wyłoniono te, które w największym stopniu oddziałują, bądź mogą oddziaływać na obszar, a działania w ramach LSR polegać powinny na eliminacji słabych i eksponowaniu mocnych stron obszaru w celu wykorzystania jego szans rozwojowych i przeciwdziałaniu zagrożeniom. Z przeprowadzonej analizy SWOT można wysunąć następujące wnioski:

1. Niekorzystnym zjawiskiem jest starzenie się społeczeństwa oraz szybko rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym, a malejący udział osób w wieku przedprodukcyjnym – proporcjonalnie mała grupa osób w wieku produkcyjnym utrzymuje stosunkowo dużą liczbę osób w wieku nieprodukcyjnym.
2. Sektor turystyczny, oparty na stosunkowo standardowej ofercie turystycznej oraz podstawowej bazie turystycznej wymaga istotnych przekształceń wzmacniających jego konkurencyjność.
3. Niestabilność, sezonowość i niepewność pracy, szczególnie w sektorze turystycznym i rybackim powoduje odpływ mieszkańców w wieku produkcyjnym, m.in. do bliskiego Trójmiasta.
4. Główne atuty rozwojowe obszaru wiążą się z rentą położenia, wynikającą z nadmorskiego usytuowania oraz walorów przyrodniczych i krajobrazowych w połączeniu z bliskim sąsiedztwem Obszaru Metropolitalnego Trójmiasta (OMT).
5. Motory rozwojowe obszaru to atrakcyjność osiedleńcza, umożliwiająca odnoszenie korzyści z procesu suburbanizacji OMT oraz dogodne warunki do rozwoju turystyki aktywnej, usług prozdrowotnych i innych „przemysłów” czasu wolnego
6. Brak uciążliwego przemysłu zanieczyszczającego środowisko naturalne powinien być utrzymany, jako kluczowa cecha obszaru.
7. Konieczne jest tworzenie warunków do kreowania całorocznych miejsc pracy w turystyce oraz poza turystyką poprzez działalności niekolidujące z obecną charakterystyką obszaru.
8. Konieczne jest wsparcia edukacji (przedsiębiorczej, ekologicznej, kulturalnej) poprzez rozwijanie oferty wspierającej szkolnictwo pod kątem wyzwań obszarowych, wymogów XXI w, oraz potrzeb potencjalnych pracodawców.
9. Wysoka atrakcyjność turystyczna i osiedleńcza, oparta na walorach naturalnych i kulturowych, musi być umacniana poprzez politykę godzenia potrzeb wynikających z wymogów ochrony i zarządzania zasobami przyrodniczymi z potrzebami związanymi z rozwojem społecznym i gospodarczym oraz poprzez wypełnianie luk w infrastrukturze i systemach ochrony środowiska.
10. Silna antropopresja negatywnie wpływa na walory przyrodnicze obszaru, szczególnie pasa nadmorskiego, w tym obszarów objętych ochroną.
11. W obliczu trendów demograficznych konieczne jest zatrzymanie obecnych oraz przyciąganie nowych mieszkańców, a także kompleksowe działania integrujące mieszkańców.
12. Niezbędne jest podnoszenie dostępności i jakości oferty zdeinstytucjonalizowanych usług społecznych, w szczególności opiekuńczo-edukacyjnych, medycznych dla coraz starszego społeczeństwa obszaru oraz os. niepełnosprawnych.
13. Napływ nowych mieszkańców w południowych gminach (pracujących poza obszarem) oraz systematyczne wyludnianie się północnej części obszaru (Jastarnia, Hel) w perspektywie kilkunastu najbliższych lat to możliwość wyraźnego zmniejszenia zasobów pracy (ludności w wieku produkcyjnym), co może odbić się negatywnie na konkurencyjności całego obszaru.
14. Większość migracji na terenie związana jest z osiedlaniem się wokół aglomeracji trójmiejskiej gwarantującej atrakcyjne miejsca pracy. Migracje powodują napływ kapitału ludzkiego, ale w ograniczonym stopniu wpływają one na rozwój gospodarczy obszaru (nowi mieszkańcy pracują poza obszarem).

15. Starzenie się społeczeństwa, wzrost liczby os. niepełnosprawnych, niewystarczająca infrastruktura, a także ograniczone kadry pomocy społecznej i pogarszająca się dostępność opieki zdrowotnej wymagają skoordynowanych działań w zakresie lokalnych polityk społecznej i zdrowotnej - przejście od opieki instytucjonalnej do wsparcia świadczonego w środowisku lokalnym.
16. Atrakcyjność osiedleńcza warunkowana jest m.in. jakością, aktywnością i stopniem zintegrowania lokalnych wspólnot (na którą składa się ich wyposażenie w kapitał ludzki i społeczny) – wciąż na obszarze odnotowujemy przeciętną aktywność społeczną.
17. Kurczący się sektor rybołówstwa powinien pozostać elementem gospodarki na obszarze, już nie kluczowym w zakresie miejsc pracy dla mieszkańców czy wartości produkcji, ale istotnym, w tym z uwagi na jego znaczenie dla dziedzictwa i kultury obszaru.
18. Biorąc pod uwagę bardzo wysokie koszty energii elektrycznej w powiązaniu z istniejącymi zasobami i korzystnymi warunkami dla rozwoju energetyki odnawialnej (wiatr, źródła geotermalne), obszar powinien stać się liderem rozwiązań i systemów służących różnicowaniu źródeł pozyskiwania energii, w tym także w oparciu o energetykę prosumencką.
19. Poprawa jakości kształcenia wymaga oparcia go w większym stopniu o różne formy współpracy z parterami społecznymi, pracodawcami oraz uwzględnienia aktualnych uwarunkowań zewnętrznych (rosnący rynek turystyki zdrowotnej czy kulinarnej) oraz konieczności kształcenia się przez całe życie w szybko zmieniających się uwarunkowaniach XXI wieku (cyfryzacja, nowe technologie)
20. Zanika tradycyjne rybackie rzemiosło i kultura, co przy rosnącym zainteresowaniu ofertą/wytworami biznesu opartego na kulturze, dziedzictwie i lokalności wymaga podjęcia wielowątkowych działań,

Podsumowując, eliminacja słabych i eksponowanie mocnych stron obszaru w celu wykorzystania jego szans rozwojowych i przeciwdziałania zagrożeniom, wymaga podjęcia przede wszystkim następujących wyzwań (zdefiniowano na podstawie SWOT i konsultacji społecznych). Z uwagi na to, iż wyzwania przenikają się w sferze społecznej, gospodarczej i środowiskowej przedstawiono je jako wspólne zestawienie dla całego obszaru, bez wskazywania poszczególnych, dominujących obszarów. **Wnioski z analizy SWOT kluczowe dla zapisów i kierunków rozwoju zapisanych w LSR, obejmują:**

1. Rozwijanie działalności usługowej i produkcyjnej niekolidujące z atrakcyjnością turystyczną i osiedleńczą obszaru, w tym inwestycji realizowanych z uwzględnieniem idei zrównoważonego rozwoju, w tym ekologii (OZE, ekoprojektowanie, gospodarka obiegu zamkniętego) i wykorzystania lokalnych zasobów, dzięki czemu możliwe będzie utrzymanie dobrego stanu środowiska oraz oddziaływanie na sposób myślenia o otoczeniu turystów i mieszkańców
2. Inteligentne wykorzystanie wszystkich możliwości harmonijnego godzenia wymagań związanych z ochroną środowiska i jego zasobów z potrzebą tworzenia nowych i utrzymania istniejących miejsc pracy;
3. Działania w sektorze turystyki muszą być ukierunkowane na przełamanie barier związanych z sezonowością,
4. Wykorzystanie dogodnych warunków rozwoju OZE poprzez wsparcie ich wykorzystania w ogólnodostępnych obiektach, domach oraz komercyjnych zakładach,
5. Branża turystyczna oraz gastronomia przed pandemią koronawirusa rozwijały się dynamiczniej, co miało związek ze wzrostem zamożności Polaków i zmianami w strukturze konsumpcji w ostatnich latach. Wybuch pandemii Covid-19 i ograniczenia związane z koronawirusem, oszczędności gospodarstw domowych związanych z kryzysem, odbiły się na branży turystycznej obszaru - konieczne jest inwestowanie w podnoszenie poziomu kreatywnej przedsiębiorczości w tworzenie sieciowych, unikalnych, zintegrowanych i rozpoznawalnych pod wyrazistą marką produktów turystycznych, a także wsparcie szkoleniowe kadry turystycznej.
6. Wprowadzanie nowych i przełamujących sezonowość kierunków w zakresie „przemysłów czasu wolnego”, ukierunkowanych zarówno na mieszkańców Metropolii, jak klientów spoza regionu (turystyka kwalifikowana, w tym wodna, turystyka kulinarna, srebrna gospodarka, usługi prozdrowotne).
7. Promocja i wsparcia produkcji, dystrybucji, promocji lokalnych produktów, szczególnie tych wpisanych na listę produktów tradycyjnych.
8. Edukacja, aktywizacja, podnoszenie poziomu kreatywności i innowacyjności mieszkańców, w szczególności wspieranie przedsiębiorczości w branży turystycznej, rozwijając ofertę o charakterze unikalnym i przyczyniającą się do wydłużania sezonu turystycznego oraz zatrzymania mieszkańców na obszarze.
9. Edukacja, aktywizacja, podnoszenie poziomu kreatywności i innowacyjności mieszkańców, w szczególności wspieranie działań włączających w kulturę, szczególnie osób z grup w niekorzystnej sytuacji, rozwijając ofertę o charakterze

unikalnym i przyczyniając się do nowych, współcześnie atrakcyjnych form prezentacji, promocji i zachowania rybackiego, kaszubskiego dziedzictwa.

10. Wypracowanie markowej, unikatowej oferty w ramach sieciowych, wielotematycznych, unikalnych, zintegrowanych, szeroko rozpoznawalnych i profesjonalnie zarządzanych oraz promowanych szlaków
11. Wsparcie poza-formalnego kształcenia dorosłych, w tym zawodowego w szczególności w oparciu o koncepcje Uniwersytetów Ludowych, zarówno pod kątem potrzeb potencjalnych pracodawców, jak i pod kątem specyficznych dla obszaru potencjałów endogenicznych – przemysły czasu wolnego, oferta bazująca na tradycyjnych zasobach kulturowych.
12. Zapewnienie zarówno wysokiej jakości życia mieszkańcom, jak i wysokiej jakości pobytu odwiedzającym – zacieranie granic między mieszkańcami, a odwiedzającymi w wykorzystywaniu usług czasu wolnego.
13. Promocja „lokalności” jako poszukiwanej wartością, zarówno przez mieszkańców, jak i przyjezdnych – istotne jest planowanie i wspieranie inicjatyw według formuły „potrzeby mieszkańców przede wszystkim”.
14. Wykorzystanie atrakcyjności przyrodniczej i kulturowej do organizowania wypoczynku w bliskim kontakcie z naturą i możliwością poznawania tradycji i kultury.
15. Wypracowanie oferty w ramach sieciowych, szeroko rozpoznawalnych ścieżek przyrodniczych, wykorzystując unikatowe walory przyrodnicze (Zatoka Pucka - obszar o największym skupiskiem ptaków wędrownych w Polsce).
16. Podnoszenie dostępności i jakości oferty usług społecznych, w szczególności opiekuńczo-edukacyjnych, medycznych nad rosnącą grupą osób starszych, niepełnosprawnych i niesamodzielnych.
17. Ograniczanie liczby osób biernych zawodowo (szczególnie kobiet i os. niepełnosprawnych), w szczególności w oparciu wspieranie zatrudnienia, promocję różnych form ekonomii społecznej oraz współpracę władz publicznych z sektorem organizacji pozarządowych.
18. Podniesienie kwalifikacji mieszkańców obszaru oraz aktywizacja i zachęcenie do aktywnego udziału w życiu społecznym regionu, zachęcanie do integracji mieszkańców, zapobieganie pogłębianiu się zjawiska podziału na nowych i starych.
19. Stwarzanie warunków do rozwijania jakości infrastruktury społecznej. mieszkańcy jeszcze mocniej akcentują konieczność podjęcia trwałych i systematycznych działań dla osób starszych, niepełnosprawnych na obszarze.
20. Odpowiednie inwestycje w edukację i rozwój kompetencji cyfrowych oraz zapewnienie starszym pracownikom bezpieczeństwa zatrudnienia.
21. Obciążenie służby zdrowia związane m.in. ze starzeniem się społeczeństwa to szansa dla turystyki uzdrowskiej/sanatoryjnej i srebrnej gospodarki - obiekty mogą zyskać nowych klientów oferując szerszy wachlarz usług związanych z rehabilitacją, turnusami tematycznymi czy też innymi formami aktywności zdrowotnej wykraczających poza standardową ofertę.
22. Konieczny jest racjonalny i adekwatny sposób animacji, komunikacji i informowania lokalnej społeczności o możliwości udziału w działaniach na rzecz obszaru w ramach LSR, a w tym szczególnie zdiagnozowanych grup osób w niekorzystnej sytuacji.
23. Rozwój lokalnych organizacji pozarządowych na rzecz wykorzystania szansy jaką daje proces deinstytucjonalizacji usług społecznych.
24. Spełnienie wszystkich wymogów związanych z rozwijaniem infrastruktury i systemów ochrony środowiska oraz przeciwdziałanie zmianom klimatu.
25. Podjęcie działań ograniczających antropopresję mieszkańca i turysty na cenne walory przyrodnicze obszaru.
26. Edukacja, aktywizacja, podnoszenie poziomu kreatywności i innowacyjności mieszkańców, w obszarze ekologii, ochrony środowiska i klimatu oraz wsparcie drobnych inicjatyw budujących postawy pro-ekologiczne,
27. Wprowadzanie ładu przestrzennego sprzyjającego integracji mieszkańców i inwestowanie w funkcjonalną i atrakcyjną zieloną przestrzeń publiczną, zaspokajającą w równym stopniu potrzeby mieszkańców i turystów.
28. Rozwijanie energetyki prosumenckiej oraz samowystarczalnych lokalnych systemów zaopatrzenia w ciepło i energię elektryczną (wyspy energetyczne) w oparciu o odnawialne źródła energii (wiatr, źródła geotermalne i solarne).
29. Rozwijanie zrównoważonej turystyki co oznacza m.in. ograniczanie antropopresji związanej z turystyką poprzez pomoc na inwestycje związane z kierunkowaniem ruchu turystycznego, a także inne działania na rzecz utrzymania walorów przyrodniczych, w tym inwestycje w zieloną infrastrukturę

W/w wyzwania były podstawą formułowania celów i przedsięwzięć LSR. W rozdziale VI przypisano poszczególne rekomendacje do zaproponowanych przedsięwzięć, wybrano główne uwarunkowania. Przedsięwzięcia zaplanowane w

niniejszej LSR mają na celu rozwijanie mocnych stron, a także niwelowanie słabych poprzez usprawnienie tych dziedzin życia gospodarczego oraz społecznego, które wpłyną na poprawę jakości życia mieszkańców oraz pobytu turystów, oraz zrównoważony sposób przyczyniają się do wzrostu poziomu gospodarczego obszaru PLGR. Analiza odnosi się do kluczowych potrzeb rozwojowych i potencjałów obszaru PLGR, na wybór których wpływ miały potencjalne możliwości wsparcia w ramach funduszy dedykowanych RLKS. Szczególna uwaga poświęcona będzie potrzebom zidentyfikowanych grup w niekorzystnej sytuacji, na etapie realizacji LSR wnioskodawcy zobowiązani będą do przestrzegania zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych, niesamodzielnych, a także młodych oraz do przestrzegania zasady równości kobiet i mężczyzn.

4.4 WNIOSKI WYNIKAJĄCE Z ANALIZY SWOT DLA SEKTORA RYBACKIEGO Z OBSZARU REALIZACJI LSR

Analiza SWOT wskazuje, że rybołówstwo na obszarze ma zarówno silne strony, które mogą być fundamentem dla jego zrównoważonego rozwoju, jednak już nie na taką skalę, do jakiej przyzwyczajeni są mieszkańcy NORDY. Posiada także coraz więcej słabości, **które wymagają uwagi i działań pomagających minimalizować negatywne następstwa nieuniknionych zmian**. Zagrożenia dla sektora są trudne do zidentyfikowania, zależą od wielu czynników, ale scenariusze znane z innych krajów oraz analizy instytucji naukowych każą przygotować się na znaczne ograniczenie działalności rybackiej na wodach Bałtyku, co wymaga wielorakich i wielowątkowych działań, także na poziomie lokalnym. **Kluczowe dla zachowania rybołówstwa na obszarze jest zrównoważone zarządzanie zasobami**, wprowadzenie nowoczesnych technologii i innowacji oraz zwiększenie świadomości społecznej na temat znaczenia ochrony środowiska morskiego. Niezależnie od kategorii i wielkości jednostek rybackich sytuacja podmiotów sektora rybackiego jest coraz trudniejsza, wszystkich dotyczą ograniczenia w połowach, pogarszająca się opłacalność, a wyrazem tego jest zmniejszająca się liczba jednostek rybackich. Konsekwencje dotyczą nie tylko armatorów, dla których przewiduje się wsparcie finansowe także poza LSR (inne osie programu rybackiego), ale i pracowników jednostek rybackich i ich rodziny, jako grupy najsilniej zależnej od kondycji rybactwa. **Mimo trudnej sytuacji, wielu rybaków nie wyobraża sobie innego zajęcia niż „rybaczenie”**, co powoduje, iż dywersyfikacja działalności nie może powodować ostatecznego odejścia z zawodu, a powinna stanowić dodatkowe źródło dochodu, szczególnie dla rybaków przybrzeżnych. Naturalnym kierunkiem rozwoju i przebranżowienia jest turystyka oparta na lokalności, w tym np. pescaturyzm. Sprzyjają temu trendy związane z aktywnym wypoczynkiem i poznawaniem odwiedzanych miejsc, jak również lokalne przedsięwzięcia, jak dostosowanie infrastruktury portowej do funkcji turystycznych, czy też programy wynikające z funkcjonowania Nadbałtyckiego Uniwersytetu Ludowego. Wraz z pogarszaniem się sytuacji w rybołówstwie i odchodzeniem od połowów, coraz pilniejsza staje się **potrzeba zachowania tradycji rybackich, kultury i zwyczajów tej grupy**. Analizując zdiagnozowane mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia w odniesieniu do sektora rybackiego na obszarze można wysunąć następujące wnioski

1. Niestabilność, sezonowość i niepewność pracy w sektorze rybackim powoduje odpływ młodych rybaków w wieku produkcyjnym, zarówno poza sektor, jak i do pracy w rybołówstwie poza granicami Polski (do armatorów norweskich, holenderskich i innych)
 2. Silna antropopresja (w tym związana z nadmiernymi połowami), działalność człowiek, inwestycje przybrzeżne negatywnie wpływają na walory i zasoby Zatoki Puckiej, minimalizując działalność rybacką na tym akwenie
 3. Kurczący się sektor rybołówstwa powinien pozostać elementem gospodarki na obszarze, już nie kluczowym w zakresie miejsc pracy dla mieszkańców czy wartości produkcji, ale istotnym z uwagi na jego znaczenie dla dziedzictwa i kultury obszaru.
 4. Zanika tradycyjne rybackie rzemiosło i kultura, co przy rosnącym zainteresowaniu ofertą/wytworami biznesu opartego na kulturze, dziedzictwie i lokalności wymaga podjęcia wielowątkowych działań,
 5. Niska atrakcyjność lokalnych ryb oraz w dużej mierze niekonsumpcyjny rynek zbytu wymaga wszechstronnego wsparcia
 6. Rozwinięta infrastruktura portowa wymaga bardziej racjonalnego wykorzystania
 7. Niskie ceny ryb prowadzą do trudności finansowych rybaków i branży rybnej
 8. Brak zorganizowanej sieci dystrybucji ryb i zorganizowanych punktów sprzedaży w przystaniach rybackich
- oraz zaplanować poniższe działania:**
1. Należy wspierać dywersyfikację działalności rybaków w kierunkach dających im możliwość dalszego „kontaktu z wodą”
 2. Konieczne jest inwestowanie w podnoszenie poziomu kreatywnej przedsiębiorczości rybaków, w tworzenie sieciowych, unikalnych, zintegrowanych i rozpoznawalnych pod wyrazistą marką produktów turystycznych opartych na działalności rybackiej i okołorybackiej m.in. turystyka rybacka (pescaturyzm), rejsy wycieczkowe, obsługa farm wiatrowych

3. Należy wspierać młodych rybaków, którzy wiążą swoją przyszłość z działalnością rybacką, tak aby zachować na obszarze rzemiosło rybackie,
4. Należy wspierać sektor rybacki poprzez promowanie energooszczędnych i zasobooszczędnych rozwiązań
5. Należy kontynuować działania budujące postawy ekologiczne wśród przedstawicieli sektora rybackiego
6. Rybaków odchodzących z zawodu należy angażować w działania edukacyjne i promocyjne,
7. Lokalna gastronomia wymaga wsparcia na rzecz promocji lokalnych gatunków ryb, szczególnie śledzia i szprota, które są kluczowe dla regionalnej gospodarki rybackiej.
8. Konieczne jest wsparcie szkoleniowe rybaków przyczyniającą się do dywersyfikacji działalności oraz zatrzymania mieszkańców (rybaków) na obszarze.
9. Ważna jest promocja i wsparcia produkcji, dystrybucji, promocji lokalnych produktów rybnych, szczególnie wpisanych na listę produktów tradycyjnych.
10. Należy wspierać działania zmierzające do zwiększania opłacalności małoskalowego rybołówstwa, np. lokalne targi rybne, promocja sprzedaży z burty i inne.
11. Należy wspierać proekologiczne inwestycje i działania rybaków oparte o ideę zrównoważonego rozwoju, co pozwoli zachować zasoby naturalne będące jednym z filarów lokalnej gospodarki oraz odbudować bioróżnorodności środowiska morskiego
12. Konieczna jest aktywizacja rybaków, w szczególności wspieranie działań włączających doświadczonych, starszych rybaków w kulturę, rozwijając ofertę o charakterze unikalnym i przyczyniając się do nowych, współcześnie atrakcyjnych form prezentacji, promocji i zachowania rybackiego, kaszubskiego dziedzictwa, w tym w oparciu o koncepcje NUL – łączenie tradycji i nowoczesności.
13. Wykorzystanie atrakcyjności przyrodniczej i kulturowej do organizowania wypoczynku w bliskim kontakcie z naturą i możliwością poznawania tradycji i kultury rybackiej.
14. Bezwzględnie konieczne jest zadbanie o „Wielowiekową tradycję rybołówstwa na Nordzie”
15. Konieczne są zarybiania, w szczególności na akwenie Zatoki Puckiej
16. Potrzebne są działania wspierające rybaków i organizacje rybackie w zakresie udziału w konferencjach krajowych i na szczeblu unijnym
17. Konieczne są dalsze działania budujące świadomość ekologiczną rybaków,

4.5 OKREŚLENIE GRUP SZCZEGÓLNIE ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI LSR

Przeprowadzona diagnoza, partycypacyjnie opracowana analiza SWOT, szerokie konsultacje społeczne to podstawa określenia grup szczególnie istotnych z punktu widzenia realizacji LSR, zarówno w aspekcie problemów i wyzwań na obszarze, jak i możliwych obszarów interwencji. Podczas prac nad LSR, w czasie wywiadów, debat, określono szczegółowo powody uzasadniające takie podejście do grup i przeanalizowano sposoby ich wsparcia w ramach realizacji LSR. Szczególną grupą docelową LSR stanowią zarówno **kluczowi partnerzy**, z punktu widzenia zaspokajania potrzeb rozwojowych obszaru, jaki i **grupy w niekorzystnej sytuacji**, które zamierzamy szczególnie wspierać w ramach przedsięwzięć.

Grupy w niekorzystnej sytuacji, osoby zagrożone wykluczeniem, do których LSR kieruje działania związane m.in. z kształtowaniem postaw społecznych, aktywizacja społeczną, podnoszeniem świadomości ekologicznej, przedsiębiorczej. W wyniku konsultacji wyznaczono 3 grupy w niekorzystnej sytuacji (grupy te stanowią zbiory przenikające się wzajemnie).

1. **Dzieci i młodzież** – na koniec 2020 r. 36,18% ludności obszaru stanowiły osoby w wieku do 29 lat, podczas gdy w roku 2014 było to 39,40% populacji. Szczególnie niekorzystnie wyglądają zmiany w grupie wiekowej 15-29 lat, liczba mieszkańców w tym wieku spadła o blisko 15% z 17 298 os. do 15 480 os. Dla młodzieży istnieje bardzo słaba oferta na interesujące zajęcia, szkolenia, które umożliwiałyby w przyszłości (poprzez rozwijanie talentów i zainteresowań) wzmocnienie kompetencji i umiejętności na rynku pracy. Ograniczoną ofertę zajęć pozalekcyjnych na obszarze proponują ośrodki sportu i kultury, jednak brakuje im środków, kadr na efektywną realizację działań. Opierając się na obserwacjach przeprowadzonych w poszczególnych gminach, a także kontaktując się z nauczycielami, jak i samymi uczniami podczas przeprowadzonej debaty młodzieżowej oraz analizując wyniki ankiet zauważono konieczność stworzenia oferty zajęć pozalekcyjnych, pozwalających rozwijać własne zainteresowania, brakuje oferty spędzania czasu wolnego, dostosowanej do specyfiki poszczególnych grup wiekowych. Zajęcia powinny pozwolić rozwijać młodym ludziom pasje, świadomość do budowania postaw pozyskania atrakcyjnych zawodów i wyboru niestandardowych ścieżek rozwoju. Potrzeba także działań, które powinny wpływać na kreatywne i innowacyjne spostrzeganie możliwości rozwoju i pracy oraz

funkcjonowania w zgodzie z zrównoważonym rozwojem. Młodzież na żadnym etapie edukacji nie jest wystarczająco przygotowywana przez szkoły do wchodzenia w dorosłość, do podejmowania decyzji i inicjatyw społecznych, czy też decyzji związanych z pracą zawodową. W większości młodzi ludzie nie wiedzą, jakiego rodzaju pracę chcieliby wykonywać, mają problemy z określeniem swoich umiejętności, dlatego ważne jest wsparcie tej grupy na rzecz możliwości prawidłowego funkcjonowania społecznego, zawodowego i udziału w życiu społeczności lokalnej, a także zachęcanie do wiązania swojej przyszłości z obszarem PLGR. Trudności młodych absolwentów zwiększają się ze względu na niedopasowanie kwalifikacji oraz umiejętności społecznych do współczesnych wyzwań. Analizując wyniki badania ankietowego określono iż LSR powinna się skupić na realizowaniu następujących pomysłów i potrzeb tej grupy: **poszukiwanie inspiracji, autorytetów i wzorców** - spotkania z ciekawymi ludźmi, **nauka języków**, aktywne zajęcia na powietrzu, pozyskiwanie praktycznej wiedzy, w tym wyjazdy studyjne, zajęcia odpowiadające na problem uzależnienia od komputera, przemoc, prześladowanie, znęcanie. **LSR będzie wspierać osoby z tej grupy m.in. w ramach następujących przedsięwzięć: 1.3, 3.1, 3.2** – preferencje w wyborze projektów składanych przez beneficjentów do 29 roku życia oraz **przedsięwzięć 2.1, 4.2** - preferencje dla projektów z ofertą adresowaną do dzieci i młodzieży.

2. **Osoby powyżej 60 roku życia (seniorzy).** Wg GUS na koniec 2020r. osoby w tej grupie wiekowej stanowiły 14,9% ludności obszaru PLGR, podczas gdy w 2014 było to 13,2%. **Wzrost mieszkańców w tej grupie wiekowej wyniósł przeszło 22,56%** (z 10 906 do 13 366 os.). Liczba ludności w wieku 60 lat i więcej wzrasta corocznie zarówno w województwie pomorskim, jak i w kraju. W końcu 2020 r. w województwie wyniosła 408,9 tys. osób, o 3,1% więcej niż w 2019 r. i o 56,0% więcej niż w 2005 r. (w kraju odpowiednio więcej o 2,5% i 40,3%). W większości osoby te są nieaktywne społecznie, nie są zrzeszone w żadnych organizacjach czy też grupach nieformalnych, wśród nich dużą grupę stanowią także rybacy. Niska aktywność osób starszych powoduje szereg negatywnych konsekwencji, zarówno dla samych seniorów, jak i całego społeczeństwa, aczkolwiek sytuacja zawodowa osób w wieku powyżej 55 lat na obszarze jest stosunkowo dobra w porównaniu z wojewódzką, a szczególnie krajową. Wg opinii tej grupy przyczynami niskiej aktywności zawodowej jest m.in. niski poziom kwalifikacji zawodowych lub niedostosowane kwalifikacje zawodowe do potrzeb rynku pracy, w tym w zakresie nowoczesnych technologii (obsługi komputera, obsługa różnego typu urządzeń i multimediów), czemu zamierzamy przeciwdziałać w strategii. **W trudnej sytuacji są szczególnie rybacy**, którzy na skutek polityki rybackiej, złomowania jednostek, ograniczania limitów połowowych już zrezygnowali z rybaczenia lub stoją przed takim problemem, i o ile nie zostaną emerytami to będą poszukiwać zatrudnienia poza rybołówstwem. Problemem dla tych osób jest brak innych kompetencji, trudna konieczność przekwalifikowania się, trudności w zaadaptowaniu się w innych realiach niż życie z „rybaczenia”. Część z nich chciałaby zająć się działalnością turystyczną jednak brakuje im środków finansowych na rozpoczęcie działalności. Podczas konsultacji społecznych na terenie PLGR, swoje opinie na temat wsparcia seniorów udzielali przedstawiciele grup formalnych i nieformalnych seniorów z Jastarni i Krokowej, a także Miasta Puck. Wg ich opinii przyczynami niskiej aktywności seniorów na obszarze jest niewystarczająca oferta, brak motywacji, a często dochodzi brak wiary w siebie i w swoje umiejętności, obawa przed niepowodzeniem, a także często zły stan zdrowia. W przypadku seniorów, osób niesamodzielnych, osób w chorobie, istotne jest dopasowywanie wsparcia (szerokiego rodzaju usług opiekuńczych, medycznych) do indywidualnych potrzeb danej osoby, jego najbliższych w środowisku domowym, co realizowane będzie w ramach LSR w ramach mechanizmu RLKS. **LSR będzie wspierać osoby z tej grupy m.in. w ramach następujących przedsięwzięć: 3.1** – preferencje w wyborze projektów składanych przez beneficjentów rybackich pow. 60 roku życia oraz przedsięwzięć, oraz **3.2** – preferencja dla projektów przewidujących zatrudnienie osób z tej grupy w niekorzystnej sytuacji, **2.1, 4.2** - preferencje dla projektów z ofertą adresowaną do seniorów.
3. **osoby niepełnosprawne i ich rodziny (opiekunowie)** – powołując się na dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o niepełnosprawności, w 2020r. 185 osób do 16 roku życia oraz 1161 osoby powyżej 16 roku życia zostało zaliczonych do stopnia niepełnosprawności prawomocnym orzeczeniem. Istotne jest wskazanie, iż tendencja z ostatnich 10 lat pokazuje 17% wzrost wydawanych orzeczeń. Nie ma wiarygodnych statystyk liczby osób niepełnosprawnych na obszarze, szacunki PCPR (wywiad z dyr. PCPR z 30.03.2023) wskazują, iż ok 13% mieszkańców może posiadać orzeczenie o niepełnosprawności. Dane te zbliżone są do krajowych szacunków GUS, które wskazują, iż właśnie ok.13% obywateli Polski posiada orzeczenie. Są to osoby o różnego typu niepełnosprawnościach (nie tylko fizycznych), dane te nie odzwierciedlają jednak zapewne w całości skali zjawiska. **Osoby z niepełnosprawnościami oraz ich rodziny (opiekunowie)** stanowią znaczną część lokalnej społeczności, wymagającą szczególnego zainteresowania, różnych form wsparcia, pomocy i opieki. Osoby niepełnosprawne to bardzo zróżnicowana grupa ze względu na rodzaj i stopień niepełnosprawności, a także fakt czy dana osoba jest niepełnosprawna od urodzenia czy stała jej

niepełnosprawność wynika z wypadku lub rozwoju choroby. Sytuacja osób z niepełnosprawnością na rynku pracy jest niekorzystna, co obrazuje niski poziom aktywności zawodowej i relatywnie wysokie bezrobocie osób niepełnosprawnych. W 2020r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych osób niepełnosprawnych na obszarze wyniosła 105 osób (w tym 55 kobiet). Sytuacja bezrobocia rodzi kolejne negatywne zjawiska wśród osób niepełnosprawnych: pogłębia izolację i bezradność, utrwała postawy roszczeniowe wobec pomocy instytucji publicznych, utrwała negatywne stereotypy społeczne dotyczące pracy osób z niepełnosprawnością. Uczestnictwo w życiu zawodowym i społecznym osób niepełnosprawnych jest w znacznym stopniu niskie również ze względu na brak samodzielności tych osób, a także potrzebę pomocy innych osób. Zazwyczaj opiekę nad osobą niepełnosprawną sprawuje najbliższa rodzina. Taka zależność wpływa na mobilność zawodową i społeczną jednocześnie samej osoby niepełnosprawnej, jak i jej opiekuna/ów. Generuje to powstawanie kolejnych barier - barier mentalnych w najbliższym otoczeniu, co w efekcie prowadzi do wycofania się z wszelkiej aktywności społecznej i zawodowej. Jak zauważyli uczestnicy wywiadu fokusowego jedną z przyczyną takiej postawy jest strach przed zmianą dotychczasowej sytuacji i brak wsparcia dla tych osób, co wymaga wsparcia psychologicznego, a co również istotne stworzenia warunków do integracji społecznej. Niepełnosprawność to właściwość która wpływa, na standard życia i w zależności od nasilenia w niższym lub zwiększonym stopniu precyzuje funkcjonowanie człowieka w społeczeństwie – stygmatyzuje. W konsekwencji takiej sytuacji osoby niepełnosprawne zmagają się brakiem pewności siebie, trudności w wiarygodnej ocenie własnych możliwości, niskiej asertywności i dużej zależności od otoczenia. W LSR będą podejmowane działania, które umożliwią przełamywanie bariery gotowości do udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym, poprzez niwelowanie barier: zakup pomocy technicznych, maszyn, urządzeń umożliwiających zatrudnienie os. z niepełnosprawnością (P.3.1, P.3.2). Ważne jest również, aby wyrównywać szanse osób niepełnosprawnych w dostępie do edukacji, likwidować bariery mentalne związane z tendencją do generalizowania i tworzenia stereotypów, integrować ze społecznością lokalną. Operacje realizowane w ramach LSR będą brały pod uwagę integrację i aktywizację osób niepełnosprawnych (P.2.1, P.2.2, P.4.2), a w sposób bezpośredni LSR ułatwiać będzie os. z niepełnosprawnościami dostęp do infrastruktury publicznej (P.4.1) Przewidujemy także preferencję dla operacji/wnioskodawców deklarujących zatrudnianie osób niepełnosprawnych w ramach operacji wspartych ze środków LSR (P.3.2). **LSR będzie wspierać osoby z tej grupy w szerokim stopniu, w sposób bezpośredni i pośredni, co wykazano powyżej.**

Kluczowi partnerzy.

1. **Rybaczy** - sektor rybacki definiowany na potrzeby wdrażania LSR także jako grupa interesu. Wskaźnik LQ dla działalności rybactwo jest najwyższym na całym wybrzeżu i w kraju. Mimo tak silnej działalności egzogenicznej, na obszarze PLGR rybactwo kurczy się, zarówno w zakresie zasobów pracy oraz wyposażenia. **W ramach LSR zamierzamy prowadzić i wspierać szeroki zakres działań adresowanych do przedstawicieli sektora rybackiego:**
 - a) działania edukacyjne i aktywizacyjne przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu np. działania włączające w kulturę, ochronę środowiska, działania na rzecz aktywności społecznej, w ramach: P.2.1 i P.4.2, oraz szczególnie P.2.2, gdzie rybacy mają być zarówno odbiorcami oferty, jak i jej twórcami, np. w ramach warsztatów rzemiosła i rękodzieła, czy wykładowcami w ramach kolejnych edycji Studium wiedzy o regionie
 - b) działania na rzecz tej grupy to także inwestycje na rzecz dywersyfikacji działalności rybackiej P.3.1, obejmujące operacje zmierzające do dywersyfikacji działalności rybackiej, szczególnie wspierające działania ukierunkowane na zachowanie kontaktu rybaków z morzem, np. rybołówstwo jako forma prezentacji dziedzictwa kultury, rejsy wycieczkowe czy też obsługa farm wiatrowych na Bałtyku. Sektor rybacki będzie także preferowaną grupą beneficjentów w ramach oferty skierowanej do ogółu przedsiębiorców na obszarze, tj. w ramach P.1.3 i P.3.2.
2. **Przedstawiciele branży turystycznej** - w okresie 2014-2020 liczba prowadzących działalność gospodarczą w sekcji I wzrosła o 14% do 4,2 tys. osób. **Branża skupia aż 37,2% wszystkich działalności w powiecie, a baza miejsc noclegowych zlokalizowanych w powiecie puckim stanowi 22% bazy wojewódzkiej.** Następstwa sytuacji po-covidowej i lockdownu, trendy demograficzne (srebrne tsunami), pojawiające się nowe trendy w turystyce wymagają wsparcia tej kluczowej dla obszaru branży turystycznej, jej dostosowania do nowych wyzwań. Konieczne jest wspieranie lokalnych firm czerpiących z kultury, tradycji regionu, rozwijających i wspierających produkty lokalne, wsparcie rozwoju tzw. "bliskiej turystyki", wprowadzanie innowacji w branży, szczególnie mocno akcentowanych działań pro-środowiskowych, a także łączenie potencjałów i tworzenie partnerskich projektów. W ramach LSR zamierzamy wspierać łączenie potencjału turystycznego i przyrodniczego zarówno w wymiarze komercyjnym, jak i ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej. Dla potencjalnych i działających przedsiębiorców barierą rozwoju, szczególnie w zakresie rozszerzającym działalność poza proste usługi wypoczynku jest brak odpowiednich środków finansowych (P.3.2). Jak wykazano konieczne i szczególnie pożądane na obszarze są działania na rzecz „rozwijania działalności usługowej i produkcyjnej niekolidujące z atrakcyjnością turystyczną i osiedleńczą obszaru” oraz „podjęcie działań ograniczających

antropopresję mieszkańca i turysty na cenne walory przyrodnicze obszaru”, takie działania przewidziano w ramach P .1.3 (adresowane do firm) oraz P 1.2 i P 4.1 (adresowane do samorządów oraz samorządowych instytucji i ośrodków zajmujących się turystyką)

3. **Organizacje pozarządowe** - w latach 2014-2020 w Powiecie Puckim przybyło 120 nowych NGO. Dynamika przyrostu NGO była 3. w województwie i wyniosła 20% (przy średniej 9%). Mimo to wskaźnik dot. liczby NGO na 10 tys. mieszkańców, wynoszący 37,3, daje obszarowi dopiero 12. miejsce w regionie, gdzie średnia wynosi 40,1. W grupie organizacji pozarządowych zarejestrowanych w Powiecie Puckim większość wykazuje brak lub też niską aktywność. Jest jednak wiele organizacji pozarządowych, które wykazują bardzo wysoką aktywność realizując corocznie wiele działań skupionych wokół tematów animacji społecznej, sportu czy też propagowania tradycji i kultury, a także pomocy osobom w trudnej sytuacji. **Kluczowa rola NGO w procesie wdrażania LSR wynika ze skuteczności i efektywności działań oddolnych na rzecz przeciwdziałania polaryzacji społeczeństwa obszaru, troski mieszkańców o zanikającą kulturę Nordy (P 4.2 i P.2.1).** Planuje się również zaangażowanie organizacji pozarządowych w projekty partnerskie oraz działania Uniwersytetu Ludowego (P 2.2).

Niezależnie od zdefiniowania w/w grup, produkty operacji realizowanych w ramach LSR **będą służyć ogółowi społeczeństwa**, szczególnie za sprawą administracji samorządowej oraz właśnie organizacji pozarządowych.

ROZDZIAŁ V OKREŚLENIE CELÓW LSR I ŚRODKÓW SŁUŻĄCYCH DO ICH OSIĄGNIĘCIA, W TYM OPERACJE PLANOWANE DO WSPARCIA

Wypracowane cele to efekt pracy wielu osób: zespołu koordynującego, członków PLGR, jak i szeregu osób uczestniczących w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych oraz warsztatach. Procesowi tworzenia LSR towarzyszyła, zasada unikania dublowania środkami LSR innych dostępnych, wdrażanych lub potencjalnie projektowanych do wdrażania na obszarze środków unijnych w ramach perspektywy 2021–2027. W tym aspekcie **przedmiotowa LSR jest komplementarna z wdrażaną przez PLGR na podstawie umowy 00001.UM11.6572.20003.2023 z dnia 24.01.2024 LSR finansowaną w ramach RLKS ze środków PSWPR i FEP.**

Prace nad wypracowaniem celów LSR oparte zostały o partycypacyjną metodologię tworzenia lokalnej strategii rozwoju opisaną w rozdziale III, a same cele ujęto w sposób zgodny z wymogami wskazanymi w Załącznik nr 2 do regulaminu konkursu na wybór LSR w programie FER.

Wybrane cele oddają aspiracje wszystkich lokalnych środowisk: przedstawicieli sektora rybackiego, lokalnych samorządów, organizacji pozarządowych, lokalnego biznesu oraz osób indywidualnych, szczególnie osób z grup w niekorzystnej sytuacji. Wskazują one na korzyści związane ze wspieraniem ochrony środowiska i zrównoważonym korzystaniem z zasobów przyrodniczych, skupiają się na innowacjach i rozwoju przedsiębiorczości w kluczowych branżach, także w ramach dywersyfikacji działalności rybackiej, a także wspierają kapitał społeczny, szczególnie z wykorzystaniem potencjału tradycji oraz kultury morskiej i rybackiej. Cele i przedsięwzięcia LSR zostały bezpośrednio powiązane z danymi i informacjami pochodzącymi z diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej, przeprowadzonymi badaniami, konsultacjami społecznymi i analizami własnymi PLGR. W efekcie dokonanej analizy potrzeb i problemów, z uwzględnieniem przewag konkurencyjnych, czyli mocnych stron obszaru oraz w oparciu o możliwości wynikające z zakresu Priorytetu III FER oraz zapisów regulaminu konkursu, zdefiniowano priorytetowe obszary zainteresowań i potrzeb. Tak przygotowane drzewo problemów podczas warsztatów strategicznych zostało przeformułowane na drzewo celów. W procesie partycypacyjnym wyznaczono te cechy, które mają największe znaczenie dla rozwoju całego obszaru objętego LSR, najmocniej wpływają na obszar i jego społeczność, stanowiąc podstawę do ustalania priorytetów rozwojowych i punkt wyjścia do zdefiniowania celów strategii. **Proces ten umożliwił określenie wizji rozwoju, 3 celów ogólnych i 1 celu uzupełniającego** (z zachowaniem nazw z rozporządzenia) jednocześnie komplementarnych do założeń wielofunduszowej strategii w ramach RLKS **oraz wyznaczył opisane przedsięwzięcia.** Każdy z celów stanowi odpowiedź na określone wyzwania wynikające z wniosków z analizy SWOT. Przy ustalaniu celów, środków finansowych, grup docelowych i preferowanego zakresu operacji przeszliśmy następującą ścieżkę w planowaniu LSR: wnioski z analizy SWOT → specyfika obszaru (wykorzystanie atutów) → główne problemy → cele dla PROGRAM / CEL ogólny → przedsięwzięcia → projekty / wskaźniki. Ustalone cele mocno wspierają ochronę zasobów obszaru, budują podstawy efektywnej współpracy, nastawione są na edukację i aktywizację całej społeczności lokalnej, ukierunkowane są ekologiczne, społeczne innowacje w skali lokalnej. W ramach prac nad

identyfikowaniem i definiowaniem celów dokonano hierarchizacji cech obszaru co pozwoliło także na uzgadnianie misji PLGR oraz wizji rozwoju obszaru.

MISJA: ŁĄCZYMY LUDZI I ŚRODOWISKA DLA LEPSZEJ JAKOŚCI ŻYCIA

WIZJA: PLGR OBSZAREM WYSOKIEJ JAKOŚCI ŻYCIA OPARTEJ NA GOSPODARCE I KAPITALE SPOŁECZNYM ODPORNYM NA WYZWANIA TRANZYCJI KLIMATYCZNEJ ORAZ KRYZYSÓW CYWILIZACYJNYCH

Biorąc pod uwagę wszystkie powyższe uwarunkowania wyznaczono następujące Cele Główne:

1. Ochrona i odbudowa naturalnych ekosystemów i bioróżnorodności środowiskowej w celu przeciwdziałania zmianom klimatu lub wspomagania dostosowania się do tych zmian, lub przyczyniania się do zwalczania negatywnych zmian w środowisku naturalnym i ekosystemach (paragrafem § 3 ust. 2 rozporządzenia)
2. Promowanie i rozwijanie dziedzictwa kulturowego i tradycji obszarów rybackich, w tym promowanie zawodów branży rybackiej (paragrafem § 3 ust. 3 rozporządzenia)
3. Rozwój zrównoważonej niebieskiej gospodarki lub gospodarki obiegu zamkniętego przez wspieranie lokalnej przedsiębiorczości (paragrafem § 3 ust. 5 rozporządzenia)

oraz Cel Uzupelniający:

4. Podnoszenie poziomu życia na obszarach rybackich (paragrafem § 3 ust. 4 rozporządzenia)

5.1. CELE GŁÓWNE WYBRANE DO REALIZACJI.

CEL 1.

OCHRONA I ODBUDOWA NATURALNYCH EKOSYSTEMÓW I BIORÓŻNORODNOŚCI ŚRODOWISKOWEJ W CELU PRZECIWDZIAŁANIA ZMIANOM KLIMATU LUB WSPOMAGANIA DOSTOSOWANIA SIĘ DO TYCH ZMIAN, LUB PRZYZYNIANIA SIĘ DO ZWALCZANIA NEGATYWNYCH ZMIAN W ŚRODOWISKU NATURALNYM I EKOSYSTEMACH

Północne Kaszuby to obszar o niepowtarzalnym i unikatowym w skali kraju bogactwie przyrodniczym. Różnorodność i niezwykłość występujących tu gatunków potwierdza fakt, iż prawie 50 % obszaru objęta jest różnymi formami ochrony przyrody, dotyczy to zarówno obszaru lądowego jak i wód Morza Bałtyckiego i Zatoki Puckiej. Gospodarka obszaru opiera się na turystyce, a ta związana jest nierozdzielnie z walorami krajobrazowymi, przyrodniczymi. **Niepowtarzalne zasoby naturalne są więc jednym z motorów zrównoważonego rozwoju i powinny nim pozostać.** Obecna presja i zagrożenie degradacji środowiska (zarówno ze strony mieszkańców jak i turystów) oraz zmiany klimatyczne powodują, iż środowisko naturalne obszaru jest w coraz większym stopniu zagrożone, szczególnie siedliska i ekosystemy nadmorskie. Należy przyłożyć jak największą staranność w celu kreowania działań proekologicznych oraz wykorzystania możliwości rozwoju inwestycji sprzyjających środowisku naturalnemu oraz ochronie klimatu. Potrzeby na obszarze dotyczą zarówno infrastruktury czynnej ochrony środowiska, infrastruktury turystycznej, jak i podnoszenia wiedzy mieszkańców o środowisku i zrównoważonym wykorzystaniu zasobów, promowania pro-ekologicznych inwestycji oraz postaw i zachowań, w tym nawyków dbania o jakość środowiska. Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów przyrodniczych to w ramach celu m.in.: wszechstronne wsparcie dla mieszkańców, samorządów oraz NGO w zakresie m.in. wykorzystania odnawialnych źródeł energii: P1.1 (P-Przedsięwzięcie) - Wzmacnianie odporności środowiskowej i energetycznej obszaru. To także inteligentne zarządzanie antropopresją, szczególnie na obszarach nadmiernej ekspansji turystów realizowane w ramach P1.2 - Wsparcie działań na rzecz poprawy stanu cennych obszarów przyrodniczych obszaru. Dla sektora gospodarczego to wspieranie wprowadzania innowacji ekologicznych oraz zasobo-oszczędnych rozwiązań w firmach zlokalizowanych na obszarze - P1.3 - EKO firmy obszaru Nordy. Działania planowane w ramach 1 celu strategii zostały ukierunkowane na ochronę i udostępnienie walorów przyrodniczych mieszkańcom i turystom w sposób zrównoważony, a dla zwiększenia ich skuteczności należy dążyć do integrowania przedsięwzięć infrastrukturalnych i edukacyjnych. Komplementarna działanie edukacyjne do przedmiotowego celu zaplanowano w ramach wielofunduszowej strategii ze środków PS WPR, a także ze środków FEP, gdzie wdrażane będą projekty w zakresie czynnej ochrony obszaru Nadmorskiego Parku Krajobrazowego. Prowadzenie kompleksowych działań na obszarze będzie skutkowało trwałością podejmowanych przedsięwzięć oraz wzrostem świadomości mieszkańców. Jeżeli nie zostaną szybko podjęte działania zmierzające do ochrony zasobów przyrodniczych i krajobrazowych nie będzie możliwe wykorzystanie posiadanych walorów np. w celach turystycznych, a

obszar przestanie być atrakcyjnym dla osiedlania się nowych mieszkańców. **W celu zachowania przyrodniczych i krajobrazowych walorów regionu**, PLGR wspiera na obszarze kompleksowo przedstawicieli różnych sektorów i różne podmioty/organizacje poprzez zarówno dofinansowanie inwestycji jak i działania doradcze i edukację wszystkich sektorów (społeczny, gospodarczy, publiczny) funkcjonujących na obszarze. **W ramach Celu 1 wyodrębniono następujące przedsięwzięcia:**

1. P1.1. Wzmacnianie odporności środowiskowej i energetycznej obszaru
2. P1.2. Wsparcie działań na rzecz poprawy stanu cennych obszarów przyrodniczych obszaru
3. P1.3. EKO firmy obszaru Nordy

CEL 2.

PROMOWANIE I ROZWIJANIE DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I TRADYCJI OBSZARÓW RYBACKICH, W TYM PROMOWANIE ZAWODÓW BRANŻY RYBACKIEJ

Bogata historia, wielokulturowa i unikalna tradycja (w tym zwłaszcza rybacka i kaszubska) oraz znaczne zasoby dziedzictwa historycznego i kulturowego stanowiące o specyfice obszaru powinny stać się ważnym elementem jego rozwoju w kolejnych latach. Zwyczaje odnoszą się do bardzo szeroko pojętej kultury, która wiąże się z językiem, obrzędami, kuchnią, artystami ludowymi, muzyką i mają ogromne znaczenie, tak w podłożu historii regionu, jak i kraju. Badania własne (sondaż opinii) oraz globalne trendy pokazują iż, lokalność jest poszukiwaną wartością przez mieszkańców oraz turystów. Jednocześnie zbiorowość mieszkańców obszaru PLGR w związku z systematycznym napływem ludności (8,6% pomiędzy 2014 i 2020) do południowych gmin PLGR, przy jednoczesnym znacznym wyludnianiu się północnych gmin obszaru (Jastarnia, Hel, Władysławowo) charakteryzuje się coraz większym zróżnicowaniem struktury demograficznej, **ale też kulturowej**. Zanikające wartości związane z folklorem i kulturą mogą zagrozić rozwojowi turystyki oraz wpłyną na znaczne zubożenie nie tylko dziedzictwa kulturowego regionu ale i Polski. Prowadzi to w efekcie do izolacji i zachwiania poprawnego działania struktur społecznych w społeczności lokalnej. **Rosnące zróżnicowanie społeczne powoduje zanikanie tożsamości, podziały na „starych i nowych mieszkańców”**. Na obszarze dodatkowo odczuwalne są konsekwencje **zmian w sektorze rybackim**, jakie dokonały się w ostatnich latach. Zmiany te nasilają także negatywne zjawiska społeczne jak np. emigracja tym zarobkowa rybaków, a wyludnianie się nadmorskich, rybackich gmin **powoduje zanikanie tożsamości i kultury rybackiej lokalnej społeczności**. Działania w ramach celu powinny skupić się na rozwiązywaniu pojawiających się problemów wykorzystując unikatowe walory i zasoby wynikające z interakcji kultury kaszubskiej, rybackiej oraz dziedzictwa uwarunkowanego przez nadmorskie położenie. Potencjały te wymagają, zgodnie ze zgłaszanymi oczekiwaniami, nowych, innowacyjnych form prezentacji, propagowania i sieciowania, co realizowane będzie w ramach - P2.1. Cel nawiązuje także do potrzeby wsparcia inicjatyw obywatelskich poprzez **partnerskie projekty w oparciu o doświadczenia podobnych partnerstw w kraju i za granicą** (Projekt współpracy). Istotnym problemem obszaru jest niedostateczny poziom integracji i aktywności dający możliwość oddolnego rozwiązywania wielu istotnych problemów społecznych, na które rozwiązań można szukać u partnerów krajowych i zagranicznych. Wsparcia wymaga także budowanie dialogu i ściślejszych powiązań pomiędzy trzema sektorami np. poprzez oddolne inicjatywy, istotna jest w tym rola PLGR, realizującego wieloaspektowe działania społeczne i kulturalne w ramach oferty Nadbałtyckiego Uniwersytetu Ludowego - P.2.2. Celem działań NUL jest kształtowanie świadomych i aktywnych obywateli, podtrzymujących lokalne dziedzictwo historyczno-kulturowe, jednocześnie otwartych i akceptujących zmiany współczesnego świata. Działania NUL prowadzone są w oparciu o metodę grundtvigiańską. Komplementarna działanie do przedmiotowego celu zaplanowano w ramach strategii RLKS ze środków PS WPR np. w ramach przedsięwzięcia: Edukacja na rzecz lokalnej tożsamości i aktywizacji mieszkańców **W ramach Celu 2 wyodrębniono następujące przedsięwzięcia:**

1. P 2.1. Pielęgnacja lokalnej kultury, tradycji kaszubskiej i rybackiej
2. P 2.2. Nadbałtycki Uniwersytet Ludowy

CEL 3.

ROZWÓJ ZRÓWNOWAŻONEJ NIEBIESKIEJ GOSPODARKI LUB GOSPODARKI OBIEGU ZAMKNIĘTEGO PRZEZ WSPIERANIE LOKALNEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Możliwości rozwoju gospodarczego Północnych Kaszub opierają się na doskonałej lokalizacji obszaru związanej z nadmorskim położeniem, bliskością Trójmiasta, jak również z niepowtarzalną specyfiką i różnorodnością przyrodniczą i społeczno-kulturową. Skuteczne zagospodarowanie wskazanych zasobów obszaru od lat ma wpływ na atrakcyjność obszaru, jako miejsca pracy, lokalizacji inwestycji, a przez to miejsca do osiedlania się i do życia. Istotne dla lokalnej społeczności jest zapewnienie zarówno wysokiej jakości życia mieszkańcom, jak i wysokiej jakości pobytu odwiedzającym obszar turystom. Plany strategicznych przedsięwzięć, takich jak morska energetyka wiatrowa czy budowa kopalni soli oraz ew. wsparcie lokalnych działalności z nimi związanych leżą poza zainteresowaniami LSR. **Lokalna przedsiębiorczość, choć rozwinięta w kategoriach ilościowych, jest wciąż mało kreatywna oraz skoncentrowana na prostych usługach.** Z poziomu lokalnego szczególnie istotne jest wsparcie działalności gospodarczej w obszarach turystyki, która wg. analiz w najbliższej przyszłości odgrywać będzie najważniejsze znaczenie w gospodarce regionu. A badania własne (sondaż opinii) oraz globalny trendy pokazują iż należy wspierać budowanie oferty na lokalnych zasobach, **lokalność jest poszukiwaną wartością przez zarówno przez mieszkańców, jak i wśród turystów.** Rozwijanie kreatywności i przedsiębiorczości, inicjowanie oraz wsparcie innowacyjnych rozwiązań turystycznych i okołoturystycznych przedsiębiorców realizowana będzie w ramach P3.2, a wsparcie dywersyfikacji rybaków w P3.2. Istotne jest takie ukierunkowanie wsparcia dla sektora gospodarczego, aby zacierać granice między ofertą skierowaną do turystów i mieszkańców w wykorzystywaniu usług czasu wolnego, **a więc wspierane projektu co do zasady muszą być działaniami całorocznymi.** Takie zacieranie granic, zrównoważone planowanie rozwoju buduje poczucie tożsamości, która stanowi ważną oś koncepcji strategii i rozwoju PLGR. Istotne jest, jak wynika z opinii wyrażonych w badaniach ankietowych, wspieranie innowacji definiowanych przez samych zainteresowanych poprzez zasadniczo działania proekologiczne, co wdrażane będzie bezpośrednio w ramach celu 1 i np. P1.3, ale zarówno w ramach P3.1, jak i P3.2 będzie stanowiło o wartości i ocenie projektu. Moda na lokalność i coraz liczniejsze grono poszukujących elementów dziedzictwa kulturalnego obszaru, historii i kultury, którzy swój przyjazd pragną połączyć z poznaniem folkloru, tradycji, przy okazji chcą również spróbować lokalnych wyrobów i poznać sposób ich wytwarzania to jeden z kierunków wsparcia w P3.1 i P3.2. Istotną przesłanką realizacji celu jest zaktywizowanie i wsparcie lokalnych restauratorów i producentów, wsparcie rozwoju konkurencyjnej oferty bazującej **na lokalnych wyrobach, produktach, w tym szczególnie rybach bałtyckich.** W następstwie rosnącego popytu na tego typu usługi zakładamy wsparcie działalności turystycznej, m.in. rybaków nastawionej jest na zachowanie i promocję walorów kulturowych, kulinarnych regionu. Istotą celu **jest tworzenie atrakcyjnej i skutecznej oferty turystycznej, opartej na potencjale i zasobach,** wspieranej tak aby dbać o środowisko i dziedzictwo kulturowe, aby podejmowane przedsięwzięcia umożliwiały i promowały uprawianie różnych form turystyki przełamujących model turystyki 3S (sun, sand, sea /słońce, piasek, morze) na 3E (entertainment, excitement, education /rozrywka, ekscytacja, edukacja) Aby sprostać wyzwaniom XXI wieku zaplanowano w wielofunduszowej LSR także kompleksowe działania szkoleniowe dot. wykorzystanie nowoczesnych technologii, a wsparcie w tej dziedzinie zaplanowano zarówno dla pracodawców, jak i pracowników, szczególnie z grup w niekorzystnej sytuacji. Poprawa jakości oferty turystycznej wymaga uwzględnienia takich uwarunkowań, jak m.in. moda na zdrowy i atrakcyjny styl życia, uwarunkowania związane z procesem starzenia się społeczeństw (rosnący rynek turystyki zdrowotnej, srebrnej czy uzdrowskiej) oraz wzrost zainteresowania ofertą (wytworami) biznesu opartego na kulturze oraz rekonstrukcji i podtrzymaniu dziedzictwa kulturowego. Konieczne działania szkoleniowe w tym zakresie, a także stymulowanie przedsiębiorczości wśród młodzieży, szerzenie postaw przedsiębiorczych zaplanowano m.in. w ramach PS WPR jako przedsięwzięcia: Edukacja na rzecz przedsiębiorczości i innowacji. Komplementarna działanie do zaplanowanych w ramach celu zaplanowano w ramach strategii RLKS ze środków PS WPR w ramach przedsięwzięć: Wsparcie innowacji kluczowych branż obszaru PLGR oraz Turystyka miejsca.

W ramach Celu 3 wyodrębniono następujące przedsięwzięcia:

1. P 3.1. Wsparcie dywersyfikacji działalności rybackiej, w tym w obszarach tworzących podstawy niebieskiej gospodarki
2. P 3.2. Wsparcie kluczowych branż obszaru, w tym szczególnie turystyki powiązanej z kulturą, kuchnią i dziedzictwem obszaru

5.2. CELE UZUPEŁNIAJĄCE WYBRANE DO REALIZACJI.

CEL 4.

PODNOSENIE POZIOMU ŻYCIA NA OBSZARACH RYBACKICH

Obszar PLGR to zbiorowość, która charakteryzuje się coraz większym zróżnicowaniem struktury demograficznej, a przez to i zmianami w strukturze społecznej, kulturowej. W obliczu tych zmian, a także

globalnych trendów demograficznych konieczne jest podjęcie działań minimalizujących negatywne następstwa społeczne wyludniania się północnych gmin obszaru oraz „masowego” osiedlania się na południu PLGR, czy też zjawiska starzenia się społeczeństwa i rosnącego udziału seniorów w strukturze mieszkańców. **Aktywna, świadoma swoich kwalifikacji i umiejętności społeczność, akceptująca zrównoważony rozwój to główny zasób i motor zintegrowanego i zrównoważonego rozwoju.** Poprawa jakości życia na obszarze wymaga aktywnej społeczności lokalnej, wyposażonej w niezbędne kompetencje i umiejętności. **Budowanie kapitału społecznego, a poprzez to pobudzenie zaangażowania społeczności lokalnej, pełne wykorzystanie ich potencjału jest warunkiem stworzenia efektywnego i trwałego mechanizmu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.**

Zdecydowanie niewystarczająca oferta usług społecznych, opiekuńczych dla coraz starszego społeczeństwa obszaru, nasilona następstwami pandemii stanowi problem generujący wieloaspektowe wyzwania. Szczególnie trudna jest sytuacja wśród dzieci i młodzieży, o czym świadczy np. liczba prób samobójczych na obszarze województwa pomorskiego, a także coraz liczniejszej grupy osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami. W takich warunkach, coraz mocniej na obszarze wybrzmiewają głosy dot. podnoszenie dostępności, jakości oferty usług społecznych, opiekuńczych, kulturalnych i rekreacyjnych dla wypełnienia aktywnościami budowanej przez lata infrastruktury (np. świetlic wiejskich). Konieczne jest w tej materii zwiększenie roli sektora pozarządowego (wciąż z niewykorzystanym potencjałem) we wsparciu działań na rzecz rozwiązywania rosnących problemów w warstwie społecznej. Konieczne jest stworzenie „modelu” współpracy organizacji pozarządowych z samorządami, preferowanie projektów realizowanych w takiej formule. Pomimo faktu, iż na przestrzeni ostatnich lat widać wzrost aktywności organizacji społecznych, mierzony choćby zdobywaniem dotacji na realizację działań, w tym ze środków PLGR, to jednak wraz z rosnącymi wyzwaniami i problemami społecznymi aktywni mieszkańcy, organizacje społeczne wymagają szerszego wsparcia swojej działalności i profesjonalizacji. Niezbędne jest podnoszenie dostępności i jakości usług społecznych, zagospodarowanie czasu wolnego oraz poza formalnych działań edukacyjnych (P2.2).

Zmiany w sektorze rybackim nasilają negatywne zjawiska społeczne, powodują wyludnianie się nadmorskich, rybackich gmin, co generuje problemy rodzinne, nadużywanie alkoholu, zaburzenia w stosunkach międzyludzkich. Prowadzi to w efekcie do izolacji i zachwiania poprawnego działania struktur społeczności lokalnej. Konieczne są przedsięwzięcia aktywizujące oraz podejmowanie działań zmierzających do budowania kapitału społecznego poprzez edukację, przełamywanie biernego stylu życia społeczności, zachęcanie dzieci i młodzieży do aktywnego spędzania wolnego czasu. Odpowiedzią na to będą projekty w ramach P4.1 tworzące przyjazne miejsca i przestrzenie. Zgodnie ze zgłaszanymi oczekiwaniami oprócz tworzenia nowych, zielonych i przyjaznych integracji mieszkańców przestrzeni konieczne jest wyposażenie już istniejącej infrastruktury w sprzęt i urządzenia, a także modernizacja infrastruktury poprzez m.in. instalację innowacyjnych i energooszczędnych rozwiązań. Konieczne są inwestycje służące wysokiej jakości życia, a więc infrastruktura aktywizująca do działania, wspierająca edukację, przełamująca bierny styl życia społeczności, zachęcająca dzieci i młodzieży do aktywnego spędzania wolnego czasu, gwarantująca osobom w niekorzystnej sytuacji możliwość rozwoju oraz edukację adekwatną do ich ograniczeń, a różnym pokoleniom wspólne przebywanie. Cel nawiązuje do potrzeby wsparcia inicjatyw obywatelskich, projektów NGO, przygotowanych w oparciu o lokalne potrzeby, ukierunkowanych na oddolne rozwiązywanie wielu istotnych, w/w problemów społecznych. Prowadzenie kompleksowych, a także zintegrowanych działań łączących inwestycje i projekty „miękkie” będzie skutkowało trwałością podejmowanych przedsięwzięć oraz wieloaspektowym wzrostem jakości życia a także świadomości mieszkańców. Wzmocnienie więzi społecznych, wsparcie grup w niekorzystnej sytuacji, członków organizacji, innowacje na rzecz wzmocnienia tożsamości lokalnej na obszarze oraz budowania kapitału społecznego, a także rozwijanie usług społecznych, z szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób w niekorzystnej sytuacji to pakiet w ramach P 4.2. Komplementarna działanie do przedmiotowego celu zaplanowano w ramach strategii RLKS ze środków FEP w ramach np. przedsięwzięć „Rozwój usług społecznych na rzecz zdiagnozowanych na obszarze grup zagrożonych wykluczeniem społecznym” czy „Rozwój infrastruktury społecznej na rzecz zdiagnozowanych na obszarze grup zagrożonych wykluczeniem społecznym”, w ramach których zaplanowano oczekiwane na obszarze PLGR projekty wspierające m.in. usługi opiekuńcze w domu podopiecznego (seniora, osoby niesamodzielnej, osoby z niepełnosprawnościami czy też wsparcie wypożyczalni sprzętu oraz zakup sprzętu na potrzeby osób niepełnosprawnych, seniorów. **W ramach Celu 4 wyodrębniono następujące przedsięwzięcia:**

1. P 4.1. Inwestycje lub działania związane z tworzeniem lub poprawą infrastruktury lokalnej, w tym infrastruktury rekreacyjnej, turystycznej i zielonej – nazwa

2. P 4.2. Działania wpływające na poprawę usług dla społeczności lokalnej lub turystów - działania wspierające grupy zagrożone wykluczeniem lub osoby wykluczone - wsparcie dzieci lub młodzieży, w tym dzieci lub młodzieży z trudnościami, przez udział w programach edukacyjnych lub szkoleniowych

Wykorzystując realizację dwóch lokalnych strategii na obszarze, PLGR starać się będzie aby wdrażane działania były komplementarne i synergiczne, tak ukierunkowane, aby uzyskiwanie rezultatów jednych typów przedsięwzięć następowało w oparciu o rezultaty przedsięwzięć uruchamianych wcześniej tj. działania edukacyjne, realizowane w ramach LSR wielofunduszowej poprzedzają i przygotowują realizację operacji konkursowych w ramach przedmiotowej.

5.3 ŚRODKI SŁUŻĄCE DO OSIĄGNIĘCIA POSZCZEGÓLNYCH CELÓW GŁÓWNYCH I UZUPEŁNIAJĄCYCH, W TYM TYPY OPERACJI PLANOWANYCH DO WSPARCIA

PLGR przewiduje wdrażanie w/w celów w ramach wyodrębnionych i pogrupowanych typów zadań tzw. Przedsięwzięć, z zastosowaniem następujących typów operacji: konkursy, projekty własne, projekty współpracy. Uzasadnienie zastosowania i powiązanie z analizą potrzeb i potencjału obszaru oraz warunki przyznania pomocy finansowej w ramach LSR, intensywność wsparcia przedstawiono poniżej w ramach opisu poszczególnych przedsięwzięć.

Tabela 20. Opis przedsięwzięć w ramach wyznaczonych celów LSR.

CEL 1 / Przedsięwzięcie	WARUNKI WSPARCIA			
	Beneficjenci	Forma/sposób realizacji	Warunki finansowe	Oczekiwane projekty w ramach przedsięwzięcia
1.1 Wzmacnianie odporności środowiskowej i energetycznej obszaru	<p>Wsparcie adresowane do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jednostka samorządu terytorialnego lub jednostka organizacyjna JST • stowarzyszenie, fundacja lub inne organizacja społeczna lub zawodowa • osoba fizyczna 	<p>Konkurs - na bazie doświadczenia PLGR należy wskazać, iż najlepszą formą realizacji są projekty konkursowe. Wynika to zarówno z charakteru operacji (inwestycje) jak i potencjału merytorycznego beneficjentów pozwalającego na przygotowanie aplikacji. Ponadto formuła konkursowa pozwala wybrać projekty w największym stopniu realizujące wskaźniki LSR, konkurs sprzyja maksymalizacji osiąganych wskaźników/celów LSR. Jest to też najlepsza forma przy zakładanym uruchomieniu naborów dedykowanych tematycznym zakresom lub konkretnym typom wnioskodawców.</p>	<p>Alokacja: 440 000 EUR</p> <p>Kwota wsparcia dla projektu: do 200 000 zł</p> <p>Intensywność wsparcia: do 85 %</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wsparcie działań JST, NGO oraz mieszkańców w zakresie ograniczenia zużycia lub racjonalizacji gospodarowania energią lub wodą, • wsparcie działań JST, NGO oraz mieszkańców w zakresie inwestycji w odnawialne źródła energii, w tym montaż instalacji fotowoltaicznych, • wsparcie działań JST, NGO oraz mieszkańców w zakresie zmniejszenia emisji CO₂, w tym poprzez wymianę kotłów węglowych, • inne zgodne z zakresem wskazanym w celu
1.2 Wsparcie działań na rzecz poprawy stanu cennych obszarów przyrodniczych obszaru	<p>Wsparcie adresowane do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jednostka samorządu terytorialnego lub jednostka organizacyjna JST 	<p>Konkurs - na bazie doświadczenia PLGR w odniesieniu do środków dedykowanych na rozwój inf. publicznej należy wskazać, iż najlepszą formą realizacji są projekty konkursowe. Wynika to zarówno z charakteru operacji (realizacja większych operacji infrastrukturalnych) jak i znacznego potencjału beneficjentów publicznych, pozwalającego na przygotowanie aplikacji. Ponadto formuła konkursowa pozwala wybrać projekty w największym stopniu realizujące wskaźniki LSR - konkurs sprzyja maksymalizacji osiąganych wskaźników/celów LSR. Jest to też najlepsza forma przy zakładanym uruchomieniu naborów dedykowanych tematycznym zakresom lub konkretnym typom wnioskodawców</p>	<p>Alokacja: 440 000 EUR</p> <p>Kwota wsparcia dla projektu: do 300 000 zł</p> <p>Intensywność wsparcia: do 85 %</p>	<ul style="list-style-type: none"> • inwestycje w poprawę jakości wejść na plażę oraz inne działania ograniczające antropopresję wynikającą z turystyki • tworzenie tarlisk ryb, wsparcie naturalnego tarła ryb na obszarze (obszar Zatoki Puckiej) • zakup wyposażenia, monitoringu przeciwdziałającego kłusownictwu • tworzenie szlaków edukacyjno-przyrodniczych na terenach form ochrony przyrody umożliwiających kontrolowane wprowadzenie człowieka oraz zapewnienie niezbędnej małej architektury dla odwiedzających; • inwestycje związane z ograniczaniem nadmiernej eutrofizacji wód, w tym zakup sprzętu do ograniczenia lub usuwania jej skutków, • inne zgodne z zakresem wskazanym w celu

1.3. EKO firmy obszaru Nordy	Wsparcie adresowane do: <ul style="list-style-type: none"> właściciel lub armator statku rybackiego, przy użyciu którego jest wykonywane rybołówstwo komercyjne (nr jednostki na obszarze) podmiot gospodarczy z sektora MŚP prowadzący działalność gospodarczą na obszarze PLGR oraz posiadający siedzibę na obszarze uznana organizacja producentów, o której mowa w przepisach ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o organizacji rynku rybnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 2045); 	Konkurs - na bazie doświadczenia PLGR w odniesieniu do środków dedykowanych na rozwój firm i przedsiębiorczości należy wskazać, iż najlepszą formą realizacji są projekty konkursowe. Wynika to zarówno z charakteru operacji jak i znacznego potencjału merytorycznego pozwalającego na przygotowanie aplikacji i biznes planu. Ponadto formuła konkursowa pozwala wybrać projekty w największym stopniu realizujące wskaźniki LSR - konkurs sprzyja maksymalizacji osiągniętych wskaźników/celów LSR	Alokacja: 200 000 EUR Kwota wsparcia dla projektu: do 200 000 zł Intensywność wsparcia: do: 50 % lub do 90 % gdy operacja spełniają co najmniej jedno z następujących kryteriów: a) jest interesie zbiorowym; b) ma współbeneficjenta c) ma innowacyjne cechy, w stosownych przypadkach, na poziomie lokalnym i zapewniają publiczny dostęp do ich wyników	<ul style="list-style-type: none"> transformacja systemu energetycznego firmy beneficjenta projekty przyczyniające się do ograniczenia zużycia lub racjonalizacji gospodarowania wodą, projekty zwiększające wykorzystanie materiałów pochodzących z recyklingu lub o niskim wpływie na środowisko naturalne lub neutralnych środowiskowo, projekty innowacyjne, w tym przyczyniające się do usuwania lub recyklingu odpadów zanieczyszczających ekosystemy, projekty dotyczące produkcji energii ze źródeł odnawialnych na potrzeby prowadzonej działalności inne zgodne z zakresem wskazanym w celu
CEL 2 / Przedsięwzięcie	WARUNKI WSPARCIA			
	Beneficjenci	Forma/sposób realizacji	Warunki finansowe	Oczekiwane projekty w ramach przedsięwzięcia
2.1 Pielęgnacja lokalnej kultury, tradycji kaszubskiej i rybackiej	Wsparcie adresowane do: <ul style="list-style-type: none"> jednostka samorządu terytorialnego lub jednostka organizacyjna JST stowarzyszenie, fundacja lub inne organizacja społeczna lub zawodowa RLGD – Stowarzyszenie PLGR 	Konkurs - na bazie dotychczasowego doświadczenia PLGR zakładamy zastąpienie projektów grantowych o niewielkiej wartości, projektami konkursowymi z ograniczoną wartością minimalną od ok. 50 000 zł. JST posiadają wykwalifikowane kadry, a NGO z obszaru przez lata zdobyły niezbędne doświadczenie, kompetencje do aplikowania w konkursach. Forma uzgodniona z organizacjami pozarządowymi z obszaru. Zakładamy organizację konkursów dedykowanych wyłącznie NGO lub wyłącznie JST. Ponadto formuła konkursowa pozwala wybrać projekty w największym stopniu realizujące wskaźniki LSR, konkurs sprzyja maksymalizacji osiągniętych wskaźników/celów LSR Projekt współpracy - projekt skupiony na aktywizowaniu	Alokacja: 600 000 EUR Alokacja współpraca: 100 000 EUR Kwota wsparcia dla projektu: (promocja i edukacja): do 200 000 zł; (inwestycje): do 300 000 zł Kwota wsparcia dla projektu współpracy: do 200 000 zł	W zakresie działań promocyjnych i edukacji: <ul style="list-style-type: none"> organizacja miejsc i wydarzeń na rzecz podtrzymywanie tradycji, kultury lokalnej oraz języka kaszubskiego organizacja działań edukacyjnych i warsztatów, np. szkutniczych, żeglarskich, rybackich mających na celu zakorzenienie w młodszym pokoleniu tradycyjnych umiejętności mieszkańców Nordy, wsparcie działań edukacyjnych, promocyjnych upowszechniających dziedzictwo kulturowe, atrakcyjność turystyczną, lokalne produkty Nordy promowanie roli, jaką w społeczności odgrywa sektor rybacki oraz działania informacyjne lub promocyjne upowszechniające wiedzę na temat dziedzictwa kulturowego lokalnej społeczności, tradycji rybackich

		<p>lokalnej społeczności, a w szczególności osób młodych, które będą miały okazję podnosić swoje kompetencje społeczne w ramach wspólnego projektu z zewnętrznym partnerem (z Polski, Bułgarii i Danii) co wpłynie na poszerzenie horyzontów uczestników, wzrost ich świadomości o ogólnych procesach społecznych i publicznych i umożliwi inaczej spojrzeć na wartość i znacznie lokalnych zasobów.</p>	<p>/ 600 000 zł - inwestycja</p> <p>Intensywność wsparcia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • do 85 % inwestycje • do 95 % promocja i edukacja • 100 % projekt współpracy 	<p>obszaru</p> <ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące produktów rybnych z miejscowej produkcji rybackiej lub lokalnych tradycji kulinarnych, <p>W zakresie działań inwestycyjnych</p> <ul style="list-style-type: none"> • wsparcie tworzenia, rozwoju oraz wyposażenie miejsc kultury (muzea, izby pamięci i inne) • budowa ścieżek edukacyjnych • wsparcie tworzenia i rozwoju szlaków tematycznych (np. rybacki, kulinarny, militarny) <p>inne zgodne z zakresem wskazanym w celu</p>
<p>2.2 Nadbałtycki Uniwersytet Ludowy</p>	<p>Wsparcie adresowane do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • RLGD – Stowarzyszenie PLGR 	<p>Projekt własny - działania edukacyjne, informacyjne i promocyjne wynikają z uzgodnionych oddolnie na obszarze PLGR kierunków rozwoju organizacji i dążenia do stworzenia w PLGR miejsca/przestrzeni spotkań ludzi i organizacji. Celem tych działań jest inicjowanie współpracy i partnerstw działających na rzecz innowacji, budowa kapitału społecznego, poprawa jakości życia na obszarze. Operacje własne trwale przyczyniają się do budowania mechanizmów prowadzenia spójnych działań rozwiązywania problemów społeczno-gospodarczych obszaru, pogłębiając funkcje i znaczenie zarówno</p>	<p>Alokacja: 200 000 EUR</p> <p>Kwota wsparcia dla projektu: do 200 000 zł</p> <p>Intensywność wsparcia: do 100 %</p>	<p>Działania związane z ofertą realizowaną w ramach NUL, w tym działania związane z kultywowaniem, propagowaniem lokalnej kultury i tożsamości oraz działania na rzecz przeciwdziałania polaryzacji społeczności lokalnej, w tym poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • aktywizacja lokalnych liderów • zachowanie zanikających umiejętności i rękodzieła • edukacja społeczna, kulturowa / edukacja obywatelska • tworzenie i rozwój przestrzeni edukacyjnych • rozwiązywanie problemu izolacji społecznej • działania wspierające włączanie osób z niepełnosprawnością w kulturę
<p>CEL 3 / Przedsięwzięcie</p>	<p>WARUNKI WSPARCIA</p>			
	<p>Beneficjenci</p>	<p>Forma/sposób realizacji</p>	<p>Warunki finansowe</p>	<p>Oczekiwane projekty w ramach przedsięwzięcia</p>
<p>3.1. Wsparcie dywersyfikacji działalności rybackiej, w tym w obszarach tworzących podstawy niebieskiej gospodarki</p>	<p>Wsparcie adresowane do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • właściciel lub armator statku rybackiego, przy użyciu którego jest wykonywane rybołówstwo komercyjne (nr jednostki na obszarze) • rybak w rozumieniu art. 2 ust. 2 pkt 5 rozp. 2021/1139; 	<p>Konkurs - na bazie doświadczenia PLGR w odniesieniu do środków dedykowanych na rozwój firm i przedsiębiorczości należy wskazać, iż najlepszą formą realizacji są projekty konkursowe. Wynika to zarówno z charakteru operacji jak i znacznego potencjału merytorycznego beneficjentów pozwalającego na przygotowanie aplikacji i biznes planu. Ponadto formuła konkursowa pozwala wybrać projekty w największym stopniu realizujące wskaźniki rezultatu, konkurs sprzyja maksymalizacji osiągniętych wskaźników/celów LSR.</p>	<p>Alokacja: 500 000 EUR</p> <p>Kwota wsparcia dla projektu: do 300 000 zł</p> <p>Intensywność wsparcia: do 50 %</p>	<ul style="list-style-type: none"> • turystyka aktywna, turystyka kulturalna, ekoturystyka • turystyka morska - żeglarstwo, kajakarstwo, wędkarstwo, wizyty w portach i muzeach morskich • rozwój produktów lokalnych, w tym szczególnie opartych na lokalnych rybach • branża gastronomiczna • srebrna gospodarka • inne, wsparcie działań przejścia z turystyki 3S (sun, sand, sea /słońce, piasek, morze) na 3E (entertainment, excitement, education /rozrywka, ekscytacja, edukacja) <p>inne zgodne z zakresem wskazanym w celu</p>

<p>3.2 Wsparcie kluczowych branż obszaru, w tym szczególnie turystyki powiązanej z kulturą, kuchnią i dziedzictwem obszaru</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podmiot gospodarczy z sektora MŚP prowadzący działalność gospodarczą na obszarze realizacji LSR oraz posiadający siedzibę na obszarze • właściciel lub armator statku rybackiego, przy użyciu którego jest wykonywane rybołówstwo komercyjne (nr jednostki na obszarze) • podmiot prowadzący działalność w zakresie chowu lub hodowli organizmów wodnych • rybak w rozumieniu art. 2 ust. 2 pkt 5 rozporządzenia 2021/1139; 	<p>Konkurs - na bazie doświadczenia PLGR w odniesieniu do środków dedykowanych na rozwój firm i przedsiębiorczości należy wskazać, iż najlepszą formą realizacji są projekty konkursowe. Wynika to zarówno z charakteru operacji jak i znacznego potencjału merytorycznego beneficjentów pozwalającego na przygotowanie aplikacji i biznes planu. Ponadto formuła konkursowa pozwala wybrać projekty w największym stopniu realizujące wskaźniki rezultatu, konkurs sprzyja maksymalizacji osiąganych wskaźników/celów LSR.</p>	<p>Alokacja: 440 000 EUR</p> <p>Kwota wsparcia dla projektu: do 200 000 zł</p> <p>Intensywność wsparcia: do 50 %</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój produktów lokalnych, w tym szczególnie opartych na lokalnych produktach, szczególnie rybach bałtyckich • wsparcie branży gastronomicznej • clamping, slow turystyzm • wsparcie działań przejścia z turystyki 3S (sun, sand, sea /słońce, piasek, morze) na 3E (entertainment, excitement, education /rozrywka, ekscytacja, edukacja) • inne branże ważne dla wspierania rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, w tym szczególnie zrównoważonej turystyki • inne zgodne z zakresem wskazanym w celu
<p>CEL 4 / Przedsięwzięcie</p>	<p>WARUNKI WSPARCIA</p>			
	<p>Beneficjenci</p>	<p>Forma/sposób realizacji</p>	<p>Warunki finansowe</p>	<p>Oczekiwane projekty w ramach przedsięwzięcia</p>
<p>4.1. Inwestycje lub działania związane z tworzeniem lub poprawą infrastruktury lokalnej, w tym infrastruktury rekreacyjnej, turystycznej i zielonej</p>	<p>Wsparcie adresowane do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jednostka samorządu terytorialnego lub jednostka organizacyjna JST • stowarzyszenie, fundacja lub inne organizacja społeczna lub zawodowa 	<p>Konkurs - na bazie doświadczenia PLGR należy wskazać, iż najlepszą formą realizacji są projekty konkursowe. Wynika to zarówno z charakteru operacji (realizacja operacji infrastrukturalnych) jak i potencjału merytorycznego beneficjentów pozwalającego na przygotowanie aplikacji. Ponadto formuła konkursowa pozwala wybrać projekty w największym stopniu realizujące wskaźniki LSR - konkurs sprzyja maksymalizacji osiąganych wskaźników/celów LSR. Jest to też najlepsza forma przy zakładanym uruchomieniu naborów dedykowanych tematycznym zakresom lub konkretnym typom wnioskodawców.</p>	<p>Alokacja: 500 000 EUR</p> <p>Kwota wsparcia dla projektu: do 300 000 zł</p> <p>Intensywność wsparcia: do 85 %</p>	<ul style="list-style-type: none"> • projekty wpisujące się w założenia szlaku „Norda Kraina Ptaków” • projekty tworzące przyjazne miejsca i przestrzenie w miejscowościach • projektu związane z rozwojem zielonej infrastruktury na obszarze PLGR, w tym projektów uzupełniających ofertę szlaków tematycznych na obszarze: szlak pałaców i dworów, Północny Szlak Rybacki oraz inne. • projekty polegające na wyposażeniu istniejącego już obiektu infrastruktury (np. świetlice, przedszkola etc.), a także modernizacja poprzez m.in. instalację innowacyjnych i energooszczędnych rozwiązań • inne zgodne z zakresem wskazanym w celu

<p>4.2 Działania wpływające na poprawę usług dla społeczności lokalnej lub turystów</p>	<p>Wsparcie adresowane do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jednostka samorządu terytorialnego lub jednostka organizacyjna JST • stowarzyszenie, fundacja lub inne organizacja społeczna lub zawodowa 	<p>Konkurs - na bazie dotychczasowego doświadczenia PLGR z lat 2014-2020 zakładamy zastąpienie projektów grantowych o niewielkiej wartości, projektami konkursowymi z ograniczoną wartością minimalną w przedziale od ok. 50 000 zł. JST posiadają wykwalifikowane kadry, a NGO z obszaru przez lata zdobyły niezbędne doświadczenie, kompetencje do aplikowania w konkursach. Forma uzgodniona z organizacjami pozarządowymi z obszaru. Zakładamy organizację konkursów dedykowanych wyłącznie NGO lub JST. Ponadto formuła konkursowa pozwala wybrać projekty w największym stopniu realizujące wskaźniki rezultatu, konkurs sprzyja maksymalizacji osiąganych wskaźników/celów</p>	<p>Alokacja: 320 000 EUR</p> <p>Kwota wsparcia dla projektu: do 300 000 zł</p> <p>Intensywność wsparcia: do 95 %</p>	<ul style="list-style-type: none"> • projekty obejmujące partnerskie działania NGO na rzecz rozwoju oferty kulturalnej obszaru np. festiwale, pokazy. • projekty NGO włączających osoby w niekorzystnej sytuacji w działania oraz zapewniające dostęp do usług (czas wolny, wyjazdy, pokazy teatralne i inne.). • projekty integrujące mieszkańców, • wsparcie aktywności społecznej i kulturalnej dzieci i młodzieży, w tym szczególnie z niepełnosprawnościami z wykorzystaniem działań animacyjnych i integrujących, • organizacja wypoczynku dla dzieci i młodzieży, w tym szczególnie osób z niepełnosprawnościami z wykorzystaniem działań animacyjnych i integrujących (sztuka, kultura, sport) • projekty polegające na zakupie strojów, instrumentów dla lokalnych zespołów, twórców. • działania podnoszące i stymulujące przedsiębiorczość wśród dzieci i młodzieży szkolnej, w tym wyjazdy, spotkania z ciekawymi ludźmi, oraz inne zgłaszane przez młodzież w trakcie prac nad LSR. • działania podnoszące kompetencje seniorów, w tym kompetencje cyfrowe i inne. • inne zgodne z zakresem wskazanym w celu
--	--	--	---	--